

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu hra na organe pre 4. ročník II. stupňa základného štúdia

Názov predmetu	Hra na organe
Ročník	Štvrtý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Mgr. Erika Dékányová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené dňa	28.augusta 2014

Charakteristika predmetu

Štúdium hry na organe na II. stupni pripravuje žiakov na samostatné uplatnenie v rámci záujmovej umeleckej činnosti na ďalšie odborné štúdium (konzervatórium, príp. VŠMU.)

Na štúdium hry na organe môžu byť prijatí uchádzači, ktorí úspešne absolvovali I. stupeň základného štúdia v hre na klavíri.

Cieľom štúdia hry na organe je naučiť žiaka ovládať základné technické a výrazové prostriedky, vymedziť rozdiel medzi hrou na klavíri a organe, získať nezávislosť rúk a nôh. Zoznámiť žiaka so zvukovou farebnosťou nástroja používaním jednotlivých manuálov a registrov. Uvedomele rozvíjať a zdokonaľovať na základe harmonických vzťahov tvorenie sprievodu k piesňam, transpozíciu a improvizáciu. Informácie o organovej hre a jej praktické vzorové znázorňovanie pedagógom na hodinách organovej hry, majú za následok budovanie praktických a teoretických vedomostí a zručností, ktoré potom žiak uplatňuje v interpretácii.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

- Dosiahnuť takú úroveň hry, aby bol žiak schopný samostatne naštudovať skladby po stránke technickej, artikuláčnej, výrazovej a zvukovej
- Rozvíjať tvorivé myslenie a emočnú inteligenciu.
- Pestovať u žiaka hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt, upozorniť ho na vyššie duchovné hodnoty a orientovať ho v ponuke hudobných produktov.
- Podporovať a naďalej pestovať u žiaka vôľu, trpezlivosť, nadšenie pre klavírnú hru a vo všeobecnosti záujem o hudbu formou zlepšovania muzikálnych a technických schopností žiaka

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- vytvárať si vlastný hudobný názor,

- osvojiť si manuálovú prstovú techniku, tichú výmenu prstov, prísne legato, legato s palcom
- osvojiť si pedálovú techniku, používanie špičky a päty, tichú výmenu najmä v interalovh a stupnicových pasážach,
- uvedomele riešiť hracie postupy,
- definovať jednotlivé hlasy v polyfónnej hre
- orientovať sa v širšej hudobnej terminológii,
- analyzovať štruktúru a formu skladby.

Socio-afektívne

- emocionálne prežiť skladby,
- rozlišovať charakter skladby,
- porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby,
- dokázať čo najdokonalejšie interpretovať skladbu na verejnosti,
- interpretovať skladby rôznych štýlových období.

Psycho-motorické

- interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu,
- uplatňovať správne jednotlivé spôsoby tvorenia tónu (legato, staccato, tenuto),
- dbať na uvoľnený hrací aparát,
- zväčšovať rozpätie rúk,
- zdokonaľovať pedalizáciu,
- zdokonaľovať a rozvíjať nadobudnuté zručnosti z klavírnej interpretácie,
- rozvíjať elementárne technické zákonitosti organovej hry
- zdokonaľovať interpretácie troj- až štvorhlasnej polyfónie,
- samostatnejšia artikulačná a prstová hra fráz
- cieľavedome počúvať vlastnú interpretáciu a vyhnúť sa motorickému prevedeniu skladby.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

- dokázať dlhší čas sústredene pracovať, primerane reagovať na zmeny.
- viesť k pravidelnej príprave na hodinu.
- zdokonaľovať kvalitu interpretácie pri vystúpení na verejnosti.
- sformulovať vlastný názor na vypočutú skladbu.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti,
- uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby,
- dôkladne porozumieť jednotlivým motívom, fráz, sprievodu a hudobnému členeniu, čo vedie k ľahšiemu pochopeniu hudobného spracovania tým aj k lepšej interpretácii,
- rozborom skladieb viesť žiaka k pochopeniu väčších cyklických foriem.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych technológií)

- podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie hudby.

- samostatne vyhľadávať rôzne na internete rôzne interpretácie preberanej skladby.

4. Spôsobilosť učiť sa

- rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch,
- rozobrať skladbu podľa formy,
- analyzovať skladbu po rytmickej stránke,
- odlišovať dôležité informácie od menej podstatných,
- efektívne si osvojovať poznatky a študijné návyky.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách,
- učiť sa byť empatický,
- aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb,
- zvládať emócie pri vystúpení,
- hľadať a využívať rôzne informácie, skúšať viaceré možnosti riešenia problému, overovať správnosť riešenia.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať,
- uvedomovať si vlastné potreby a aktívne využívať svoje možnosti,
- kontrolovať svoje konanie, uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé možnosti.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) a dodržiavať zásady kultivovaného správania sa v škole a na verejnosti,
- poznávať a vážiť si národné hudobné bohatstvo,
- pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky na úrovni,
- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Hra na nástroji	<ul style="list-style-type: none">• slovná metóda• názorná metóda• praktická metóda• reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none">• analyticko – syntetická metóda• deduktívna metóda• informačno-receptívna metóda• problémový výklad	<ul style="list-style-type: none">• individuálna práca na vyučovacej hodine• domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none">• reproduktívna metóda• heuristická metóda	<ul style="list-style-type: none">• počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	Výber podľa prílohy č. 1	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	ilustrácie	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	Výber podľa prílohy č. 1	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	Výber podľa prílohy č. 1	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		Internet

Obsah vzdelávani

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa samostatne v praktických úlohách interpretácie (technická, artikulačná, výrazová a zvuková stránka), • prehlbovať si teoretické a praktické kompetencie v ornamentike, registrácii a interpretácii skladieb jednotlivých štýlov a období, • prehlbovať si poznatky z techniky výrazu (accelerando, ritardando, ritenuto, rallentando, agogické vlnenie), • ovládať zásady registrovania rôznych štýlových období s prihliadnutím na použitú kompozičnú techniku, 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientovať sa samostatne v praktických úlohách interpretácie (technická, artikulačná, výrazová a zvuková stránka), • prehlbovať si teoretické a praktické kompetencie v ornamentike, registrácii a interpretácii skladieb jednotlivých štýlov a období, • prehlbovať si poznatky z techniky výrazu (accelerando, ritardando, ritenuto, rallentando, agogické vlnenie), • ovládať zásady registrovania rôznych štýlových období s prihliadnutím na použitú kompozičnú techniku, 	<p>Žiak zvládol:</p> <ol style="list-style-type: none"> základný rozsah študijného materiálu <ul style="list-style-type: none"> • skladby podľa výberu z organovej školy repertoárové požiadavky <ul style="list-style-type: none"> • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe rozsah látky na ročníkovú prehrávku- stupnica s použitím pedálu a 1 prednesová skladba 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert • záverečná ročníková prehrávka
2. Hudobno-teoretické poznatky	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • vymedzenie pojmov dejín hudby v základnej charakteristike hud. období 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • porovnať typické črty baroka , klasicizmu, romantizmu a 20. storočia 	<p>Žiak zvládol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšenie a charakteristiku hudobných období 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika

Profil absolventa druhého stupňa umeleckého vzdelávania

Po ukončení štúdia hry na organe na II. stupni ovládajú žiaci základné a výrazové prostriedky nástroja. Nadobudli určitú úroveň zručnosti v hre na organe, získali nezávislosť rúk a nôh. Poznajú zvukovú farebnosť nástroja a ovládajú používanie jednotlivých manuálov a registrov. Podľa učebných osnov, sú schopní verbálne vyjadriť svoje pocity a postrehy vo vzťahu výrazových prostriedkov hudby a ich účinku na seba a na diváka, poslucháča.

Absolventi sú oboznámení so základnými okruhmi sociálnej funkcie hudby. Ovládajú techniku umeleckej interpretácie na vekovo primeranej úrovni v súlade s učebnými osnovami a individuálnymi dispozíciami žiakov.

Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu na konci programu nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa, pre zapojenie sa do pracovného procesu. Rozvíjaním kľúčových spôsobilostí v životnom kontexte obsahu predmetov je tvorený model absolventa programu II. stupňa umeleckého vzdelania.

Rozsah skúšobnej látky na absolventskú skúšku

J. S. Bach : výber

Romantická skladba

Skladba 20.storočia.

Kritéria hodnotenia absolventskej skúšky:

- plynulá hra (nevyžaduje sa spamäti, v požadovanom tempe, rytme, technicky vyrovnaná, vyjadrenie obsahu skladieb, dodržanie štýlovej interpretácie, náročnosť programu zodpovedá učebným osnovám - výborný
- plynulá hra skladieb, v primeranom tempe, priblíženie sa obsahovému a štýlovému vyjadreniu skladby, náročnosť skladieb zodpovedá učebným osnovám, alebo časť repertoáru je menej náročná- uspokojivý
- hra z nôh bez primeraného obsahu, štýlu, tempa, náročnosť skladieb nezodpovedá učebným osnovám - uspokojivý
- hra z nôh, nedodržanie notového a rytmického zápisu, neúplná hra skladieb alebo len časť skladby, program nezodpovedá učebným osnovám- neuspokojivý

Príloha

J. S. Bach: 8 malých prelúdií a fúg

C. Franck: Skladby stredne obťažné

J. S. Bach: Skladby stredne obťažné

J. S. Bach: Chorálové predohry

Skladby starých majstrov